

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič & Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3., večji inzerati petič vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni dašek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravišstvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošti ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

HITLER PROTI HEIMWEHRU

Ker ni prišlo do volilnega sporazuma, se bo vršila najljutejša borba Hitler pripravljajo po berlinskem vzorcu nemire na Dunaju

Dunaj, 15. oktobra. Dunajski meščanski listi se obirajo bavijo s tajnimi posvetovanji, ki so se zadnje dni vršila med Heimwehrom in nemškimi hitlerovci. Slo je za skupen nastop pri avstrijskih volitvah. Kakor naglašajo, do sporazuma ni prišlo, ker Heimwehr ni pristal na zahteve narodnih socializmov, da bi se pridružil njihovega pokreta. Zato se je Hitler odločil, da bodo nastopili narodni socialisti samostojno. Ker pa v Avstriji narodni socialisti nič ne pomenijo, niti nimajo izklesanega programa, ki bi imel količikaj privlačnosti, je Hitler obljubil, da jim bo poslal pomoč iz Nemčije. Pri tem ne gre samo za denarna

sredstva, temveč hoče Hitler poseči v avstrijske volitve tudi s svojimi napadalnimi četami. Zadnje dni so že pričeli prihajati na Dunaj Hitlerjevi instruktorji, ki imajo nalogo, da izobrazijo in izvežbajo avstrijske pristaje narodnih socializmov, zlasti dijake po berlinskem političnem reglementu hitlerovcev. S serijo dobro organiziranih izredov naj opozorijo avstrijsko javnost na svoj pokret, kar naj nadomesti volilni program, ki ga nimajo. Varnostne oblasti, ki so sedaj v rokah heimwehrovcev, so seveda budno na straži in bodo skušale preprečiti narodno-socialistično nakano. Heimwehrovci pripravljajo za 2. november velik pohod na Dunaj. Kakor se zatre

juje bo minister Starhemberg uknil svoječasno prepoved, ki jo je izdal dr. Schober, s katero so bili zabranjeni vsi pohodi oboroženih strankarskih organizacij. Hitlerovci nameravajo izkoristiti to priliko in izvesti izgrede. Razkroj, ki se vrši v vrstah Heimweh- ra zaradi paktiranja s krščanskimi socialci, skušajo hitlerovci spretno izkoristiti in heimwehrovci sami priznavajo, da so jim odvzeli že mnogo pristavev. Vsekakor bo ta notranja borba med dvema nacionalističnima organizacijama zelo poostila volilno borbo ter ogroža v veliki meri uspeh, ki ga pričakujejo s klerikalci združeni heimwehrovci.

Resen položaj v Španiji

Razmah republikanske agitacije — Protimonarhistične demonstracije na univerzi v Barceloni — Občuten padec pezete

Madrid, 15. oktobra. Politični položaj v Španiji se je zadnje dni zelo poostiril. Republikanski krogi razvijajo izredno živahno propagando, ki žanje povsod velike uspehe, čeprav nastopajo vladne oblasti zelo ostro proti republikanski agitaciji. Velika napetost, ki vlada v vsej državi, je že rodila ponekod svoje sadove.

Na barcelonski univerzi je prišlo republikansko gibanje naravnost na eksploziv- nen način do izraza. Včeraj so priredili vseučiliški dijak na univerzi v Barceloni burne demonstracije proti monarhističnemu režimu. Na dvorišču univerze se je vršil shod, na katerem so razni govorniki ostro napadali kralja in vlado. Po shodu

so se dijaki razkropili po učnih dvoranah in uradih in sneli vse kraljeve slike, ki so jih pozneje zažgali. Oblasti so do nadalj- nega zaprele barcelonsko univerzo in odre- dila stroge varnostne odredbe.

Madrid, 15. oktobra. Položaj v Španiji je zelo resen kljub temu, da stavkovno gi- banje ponehuje. V Gibraltaru je bila pro- glašena 48 urna protestna stavka. Trem kolovodjem stavke se je posrečilo po dra- matičnem preganjanju policije zbežati na varno. Stavka v Malagi in v Murciji je prenehala. Včeraj je padla pezeta na 50.25 za funt sterlingov, dočim je bila normalna kotacija 25.225.

Britanska imperijalna konferenca

Razprava o prevozu in dobavi živil

London, 15. oktobra. AA. Včeraj so vodje delegacij imperijalne konference razpravljali o predlogih za zboljšanje med- imperijalne trgovine. Nekaj zadev so predložili odboru, ki se je sestel popoldne in razpravljal v splošnem o raznih tehni- nih straneh vprašanja preferenčnih carin s posebnim ozirom na izvoz žita. V sploš- nem obstoja namera, naj se izvoz in uvoz živil razdeli proporcionalno na razne dele imperija. Odbor, ki je razpravljal o tem vprašanju, je obstojal deloma iz ministrov deloma iz uradnikov. Včerajšnji seji je predsedoval minister Graham. Seje sta se

udeležila med drugimi avstralski in angle- ski poljedelski minister. Odbor je razprav- ljao o tehnični strani predlogov in sklenil, naj jih podrobno prouče strokovnjaki.

Sankeyev odbor, ki proučuje razna vprašanja medimperijalnih odnošajev, je danes dovršil razpravo o vprašanju obli- ke trgovinskih pogodb. Nadalje je raz- pravljao o vprašanju komunikacijskega sistema in o vprašanju diplomatskih od- nošajev dežel britanskega imperija z ino- zemskimi državami in o frazeologiji urad- nih listin.

Francoski trgovinski minister v Beogradu

Beograd, 15. oktobra. Davi je pri- spel v Beograd iz Budimpešte franco- ski minister trgovine Etienne Pierre Flandin v spremstvu svoje soproge in hčerke. Na kolodvoru so ga sprejeli: minister trgovine g. Demetrovič z osobe- ministrstva, nadalje zastopnik zunanjega ministrstva in francoski po- slanik z osobe ministarstva. Dopol- dne je g. Flandin posetil ministrskega predsednika generala Živkovića in zu- nanjega ministra dr. Marinkovića, po- poldne pa bo imel konferenco z mini- strom trgovine g. Demetrovičem, ka- teremu bo ob tej priliki izročil visoko francosko odlikovanje, velik križ čast- ne legije. Opoldne je priredil zunanji minister dr. Marinković na čast viso- kemu gostu banket.

Seja mednarodnega odbora za avtomobilski promet

Pariz, 15. oktobra. AA. Tu se je sestel mednarodni odbor za avtomobilski promet. Seje se udeležujejo zastopniki skoro vsen evropskih držav. Na dnevnem redu so predvsem tale vprašanja: takse za nove avtomobile, cene goriva in vprašanje pro- daje avtobusov na broke.

Novi angleški minister za zrakoplovstvo

London, 15. okt. AA. Angleški kralj je odobril imenovanje lorda Amulreeja za državnega tajnika zrakoplovstva namesto lorda Thomasona, ki se je ponesrečil pri katastrofi »R 101«. Lord Amulree je star 70 let in je bil od leta 1919. do leta 1926. predsednik industrijskega sodišča. V tem času je predsedoval številnim razsodiščem in je fungiral kot razsojalec v mnogih industrijskih sporih.

Težka nesreča pri filmanju
New York, 15. oktobra. V Flakstaffu v Ariconi se je pripetila pri snemanju za novi film v oddaljenem Dinosaur Canyon težka eksplozija. Zaradi napačnega računa se je mešanica smodnika in dina- mita prežgala vnela, pri čemer je bilo težko ranjenih 16 oseb, lažje pa 25.

Izgredi v Indiji

Pariz, 15. oktobra. AA. Iz Simle v Indiji poročajo, da je množica napadla s kame- njem in palicami policijo, ki je hotela preprečiti sekanje nekega gozda. Polici- ja je morala rabiti orožje, pri čemer sta bili dve osebi ubiti, devet pa jih je bilo ranjenih. Izvršenih je bilo več aretacij.

Žrtve kitajske državljanske vojne
London, 15. oktobra. V zadnjih bojih nankinske vlade proti severno-kitajskim koaliranim četam je bilo po uradnih iz- javah na vladni strani ubitih 35.000, ran- jenih pa 60.000 mož. Severne kitajske koalirane čete, ki štejejo 600.000 mož, so baje izgubile 150.000 mož.

Slovo generala Save Tripkovića

Ljubljana, 15. oktobra. AA. Danes ob 11. dopoldne je dosednji komandant drav- ske divizije general Sava Tripković izročil svoje komandant dravske divizije svo- jemu pomočniku brigadnemu generalu Dragomiru Popoviću. Pri tej priliki se je general Tripković, ki odputuje prihodnje dni na svoje novo službeno mesto uprav- nika vojne akademije v Beogradu, prisr- no poslovil od svojih dosedanjih sodelav- cev, komandantov polkov in oficirjev divi- zijskega štaba.

Raziskovanje Afrike

London, 14. oktobra. AA. Včeraj je za- pustila Kartum angleška letalska ekspedi- cija, ki bo raziskala še nepoznane pokra- jine Afrike. Ekspedicija bo skušala najti nove letalske proge.

Bojot ruskega premoga v Kanadi
Ottawa, 14. oktobra. AA. Kanadski uvozniki ruskega premoga so sklenili, da ga ne bodo več uvažali iz sovjetske Ru- sije. Izjemoma bodo sprejeli premog, na- tovorjen na sedmih tovarnih parnikih, ki so se odpluli iz svojih pristanišč.

Pomirjenje na newyorški borzi

New York, 15. oktobra. Veliko senzacijo v finančnih krogih je zbudila vest o ose- bni intervenciji predsednika Hooverja na newyorški borzi. Po polnih minuloga tedna se je predsednik Hoover v nedeljo sestel s predsednikom in podpredsednikom newyorške borze ter se z njima posveto- val o ukrepih, ki naj preprečijo nadaljnje padanje tečajev in paniko na borzi. Res se je borzno življenje zadnja dva dni že znatno umirilo. Ali gre pri tem za inter- vencijo državne blagajne, še ni znano. Ni- manjšo senzacijo zbujajo beg enega naj- večjih newyorških bankirjev Johna Boob- ba, ki je v soboto brez sledu izginil. Skup- no s svojim tajnikom je odnesel vsa go- tovinna banke okrog 6 milijonov dolarjev. Domnevajo, da sta pobegnila v ino- zemstvo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.72. — Berlin 13.395 — 13.425 (13.41). — Bruselj 7.863. — Budimpešta 9.8796. — Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9). — Dunaj 793.90 — 796.90 (795.40). — London 273.58 — 274.38 (273.98). — New York 56.185 — 56.385 (56.285). — Pariz 221.07. — Praga 166.95 — 167.75 (167.35). — Trst 294 — 296 (295).
INOZEMSKA BORZE.
Curih, Beograd 9.1275. — Pariz 20.1725. — London 25.00. — New York 514.60. — Bruselj 71.75. — Milan 26.935. — Amster- dam 207.325. — Berlin 122.325. — Dunaj 72.58. — Sofija 3.73. — Praga 15.27. — Varšava 57.675. — Budimpešta 90.15. — Bukarešta 3.00.

Minister dr. Kumanudi o davčni enakopravnosti

Vlada si prizadeva davke pravično razdeliti — Naša država hoče izpolnjevati vse obveznosti napram narodnim manjšinam

Beograd, 15. oktobra. Včeraj so mi- stri zaključili svoje informacijsko po- zovanje po Vojvodini ter se vrnili v Beograd. V Veliki Kikindi jih je spreje- la ogromna množica prebivalstva. Tu- di tu so gg. ministri poslušali želje in pritožbe prebivalstva ter mu nato v daljših govorih pojasnili politiko in in- terencije vlade. V vseh vaseh, skozi ka- tero so prišli na svoji nadaljnji poti proti Novemu Sadu, jih je pričakovalo prebivalstvo ter jih navdušeno poz- dravljalo.

V Veliki Kikindi se je minister dr. Kumanudi v svojem govoru dotaknil tudi davčnih bremen in vprašanja na- rodnihi manjšin. Na pritožbe prebiva- lstva o težkih davčnih bremenih je dr. Kumanudi odvrnil, da si vlada prizade- va pravično razdeliti vse davke, ker se zaveda, da davki, ki niso pravični in pravilno razdeljeni, vodijo do obu- božanja prebivalstva in s tem tudi osi- romašenje države. Novi davčni zakon

je dober in je znatno olajšal davčna bremena. Pri izvajanju so se pokazale še razne hibe, ki jih bo vlada na pod- lagi praktičnih preizkušenj čimprej od- stranila. Vsakdo naj se zaveda, da stremi vlada po čim pravičnejši in pravi- nejši razdelitvi bremen. Nekdanja neena opravnost je odstranjena in danes veljajo isti davčni zakoni v Srbiji kakor v Vojvodini, Hrvatski in Slove- niji.

Govoreč o narodnih manjšinah je dr. Kumanudi povdaril, da vrši in ho- če vestno izpolnjevati naša država vse obveznosti, ki jih je prevzela po me- dnarodnih pogodbah in konvencijah. Na- ša država je šla še dalje in dala na- rodnihi manjšinam mnogo več, kakor pa jim gre po teh pogodbah. Zahteva pa od narodnih manjšin, da so lojalne in da z enako iskrenostjo sprejemajo vse odredbe kakor naši lastni držav- ljani.

Politična napetost v Nemčiji

Narodni socialisti zahtevajo pomilostitev nemških oficirjev — Pri- pravilnost berlinske policije

Berlin, 15. oktobra. Občinstvo je zelo razburjeno zaradi postopanja policije pri zadnjih demonstracijah v Berlinu. Narod- no-socialistični krogi trdijo, da občinstvo ni nameravalo nikakih manifestacij in da je hotelo le pozdraviti novoizvoljene po- slance, ki so prihajali iz parlamenta. Kljub temu je izpremenila policija prostor pred zbornico v vojno taborišče in pričela ne- smisljeno udrihati po občinstvu. To je lju- di tako razkačilo, da so pričeli razbijati stekla, kjer so le mogli.

Berlin, 15. oktobra. Včeraj popo- dne se je sprehajalo po Leipzigerstrasse in drugih cestah v sredini mesta mnogo sumljivih elementov, ki jih je morala po- licija opetovano pozvati, naj gredo dalje. Policija je bila ves dan v strogi pripravljenosti, da bi preprečila nove izgrede gle-

de na včerajšnjo sejo pruskega deželnega zbora in na današnje volitve predsedstva v državnem zboru. Policija je zbrala na važnih križiščih močnejše oddelke, da bi jih lahko v slučaju potrebe poslala v ogo- rožene kraje. Po mestu je uvedena obširna služba patrol v avtomobilih, na konjih in kolesih. Izmed aretiranih narodnih socializ- mov se bo moralo 13 oseb zagovarjati pred sodiščem. Policija je ugotovila, da nihče izmed aretiranih ni komunist s čimer je padel v vodo poizkus narodno-socialisti- nega strankinega vodstva, da bi naprtil krivdo za včerajšnje izgrede komunistom. Berlin, 15. oktobra. Nemški nacionalni- sti so vložili v državnem parlamentu pred- log, naj se pomilostijo pred sodiščem v Lip- skem zaradi veleizdaje obsojeni trije čast- niki državne brame.

Dragocene perzijske umetnine

London, 15. oktobra. AA. V kraljevo akademijo so prenesli včeraj iz skladišč v Rotherhittu, ki so oddaljena 8 milj. v po- sebnih vozovih z jeklenimi vrati in pod varstvom oborožene policije razne umetni- ne v vrednosti dveh milijonov funtov ster- lingov. Med temi umetninami so prispevki perzijskega šaha za perzijsko razstavo, ki bo v Londonu meseca januarja. Dragoceno- st je prepeljal v London parnik »Bahar- istan«. Posadka ni vedela do zadnjega trenutka, koliko dragocenosti vozi. V Per- ziji so prenesli te dragocenosti na morskó čbalo z letali, da jih ne bi pokradli banditi.

Bivši grški kralj poseti Rumunijo
London, 15. oktobra. Bivši grški kralj Jurij namerava v kratkem zapustiti An- glijo in odpotovati v Rumunijo. Na vpra- šanje novinarjev, ali namerava v bližnji bodočnosti obiskati tudi Atene, je izjavil bivši kralj Jurij: »Kako bi mogel to po- vedati?«

Kralj Boris se poroči v Assisiju

Rim, 15. oktobra. AA. Uradni komunike razglša, da bo poroka princeze Giovane z bolgarskim kraljem Borisem 25. oktobra v Assisiju.

Krvavi boji v Braziliji

Rio de Janeiro, 15. oktobra. Listi poro- čajo iz Sao Paola, da je bil revolucionarni voditelj Costa ubit.

Buenos Aires, 15. oktobra. Po zadnjih vesteh iz Brazilije divja trenutno v državi Parani huda bitka med uporniki in vladni- mi četami. Uporniki so imeli baje že težke izgube. V državi Minas Geraes je včeraj divjala 5 urna bitka, katere so se na obeh straneh udeležila tudi letala. Tamkaj so baje izgubile vladne čete tudi mnogo ljudi.

Zastrupljalec mož in otrok

Budimpešta, 15. oktobra. Včeraj se je vršila v Szolnoku sodna razprava proti zadnji skupini 9 žen, obtoženih, da so z arzenikom zastrupile svoje može, očete ali otroke. Vse obtoženke so preklicale svoja priznanja, razen ene, ki je priznala, da je na pobudo neke modre žene umorila svoja dva otročica in moža, da jih reši trpljenja. Za razpravo, ki bo trajala več dni, vlada med prebivalstvom ogromno zanimanje.

Bivši milanski župan izključen iz fašistične stranke

Rim, 15. oktobra. Profesor Belloni, biv- ši milanski župan, ki je izgubil tiskovno tožbo zaradi razžaljenja časti proti po- slancu Farinacciju, ker je sodišče v Ve- roni smatralo očitke korupcije za dokaza- ne, je bil izključen iz fašistične stranke.

Polom italijanske banke

Milan, 15. oktobra. Banka Alberotanza v Moli v Apuliji je prišla v konkurz z deficitom 10 milijonov lir. Svoje prihranke je izgubilo 500 malih vlagateljev. Polom, ki je nastal zaradi zapravljivosti lastnika banke, je zbudil v vsej pokrajini Barija veliko razburjenje.

Proslava lateranske pogodbe v Italiji

Rim, 15. oktobra. AA. Danes dopoldne je mizistrski svet sklepal o prenosu civil- nega slavlja 20. septembra na 11. februar, obletnico novih pogodb med Vatikanom in italijansko državo. Kakor je znano, so do- slej v Italiji praznovali 20. september kot obletnico zavzetja Rima, po četah italijan- ske države.

Zaprisega italijanskih škofov

Rim, 15. oktobra. AA. Kralj je včeraj sprejel 11 novih škofov, ki so morali po lateranski pogodbi položiti prisego v pri- stnosti ministra - čuvarja državnega pe- čata Rocca. Minister Rocca je prečital be- sedilo prisige. Škofom so bile izkazane vojaške časti.

Povratak Costesa in Bellonta v Francijo

Pariz, 15. oktobra. Dne 23. oktobra bo- sta prispela s prekoceanskim parnikom »France« v Le Havre francoska letalca Costes in Bellonte. Mestni svet Le Havra in letalski klub pripravljata letalcema ve- lik sprejem. Obenem bodo tudi proslavili obletnico Nungesserja in Collija. Costes in Bellonte bosta ob tej priliki letela nad spomenikom umrlih letalcev in vrgla v morje cvetje.

Kronanje abesinskega cesarja

Brindisi, 15. oktobra. AA. Videmski princ odpotuje v Addis Abebo, kjer bo zastopal italijanskega kralja pri slavnostih krona- nja etiopskega cesarja.

Pariz, 15. oktobra. AA. Maršal Franchet- d' Esperey je odpotoval kot šef franco- ske delegacije v Addis Abebo, kjer bo pri- sostvoval kronanju etiopskega cesarja.

Rusko-angleška pogajanja

London, 15. oktobra. AA. Mešana ko- misija za dolgove in terjatve med Anglijo in sovjetsko Rusijo je izdala komunike, da so bile imenovane štiri podkomisije, ki bodo proučevale posamezne terjatve z obeh strani. Kakor znano, je sovjetska Rusija zaplenila in nacionalizirala lastnino angleških državljanov, dočim so angleška oblastva zaplenila razne ruske vrednosti. Razen tega bodo podkomisije razpravljale o medvladnih dolgovihi itd. Določena je ustanovitev petega odbora, ki bo proučil sovjetske terjatve, nastale z angleško in- terencijo v ruski državljanski vojni.

Slovo od generala Save Tripkovića

Sinoči je priredila mestna občina divizionarju generalu S. Tripkoviću poslovilni večer

Ljubljana, 15. oktobra.

Sinoči je župan povabil v Zvezdo na večerjo vse, ki so upravniki zastopali banovno in mesto, da se poslovijo od komandanta dravske divizije g. div. generala Save Tripkovića, ki po sedmih letih svojega delovanja med nami odhaja v prestolico voditi vzgojo bodočih oficirjev naše vojske.

Razen šefov in zastopnikov vseh civilnih državnih oblasti ter mestne občine je gospod župan povabil k poslovilni večerji tudi najodličnejše reprezentante naše vojske, ki jih navajamo po vrstnem redu prezenčne liste: polkovnik Cvejič Jovan, komandant 40. p. p., polkovnik Jovanič Maras Dragutin, komandant 2. bataljona 52. p. p., kapetan Mazuranič Bogoslav, polkovnik Milčević Todor, šef gen. št. ba, polkovnik Nedić Mihajlo, komandant vojnega okruha, general Popović Bogomir, komandant mesta, podpolkovnik Sokolović Jovan, pomočnik nač. št. ba, kapetan Vizjak Milko, polkovnik Andrejač in podpolkovnik Jaklič, komandant vel. p. bataljona, Sokola je zastopal i. podstarosta SKJ br. Gangl, Streljačko društvo predsednik obč. svetnik Orehek in starosta obč. svetnik Turk Zvezdo jagoslav. gasilcev.

Sijajno z rožnimi daljavami ter žarečimi rečicami salvijami in nagejn. okrašeno mizo z sedlo blizu 50 gospodov in le dva stola sta ostala prazna. Oba povabljenca visoka cerkevna dostojanstvenika sta namreč izostala brez pojasnila. Na desni d. mačina, gospoda župana dr. Dinka Ruca je sedel slavljence divizionar g. general Sava Tripković in ob njem rektor g. dr. Alfred Šerko, na drugi strani župana pa vršilec dolžnosti bana g. dr. Pirkmajer in predsednik viš. dež. sodišča g. dr. Anton Rogina, skozi doli pa z redovi okrašena široka prsa oficirjev v črnem okvirju svečanega civila in na repki miz novinarji — kakor vedno.

To je bila efektivna slika zunanosti podobna drugim banketom. Ali le za oči na vadna slika, znotraj pa popolnoma drugačna. Brez patosa in koturne brez poze in fraze, samo priščina in iskrena.

Bilo je samo naše slovo od moža, ki je že v časih, ki obhajamo njih desetletno, posegel v zgodovino naše bolesti s svoje trdo in dobro vero in pozneje zpet in zopet, ko je bil sedel let med nami in je prekrasil našo voko ter jo opodil z duhom, da se čutimo varne tudi ob najhujši uri. Radi imamo generala Save in spoštujemo ga vse pri nas — več mu pa ne moremo povedati in ne dati ob težkem slovesu, polnem želja po svedenju.

To je bila pa notranja vsebina banketa, ki ni bil pompozna in šumen, ampak tihi in miren, da so se čuli utripi srca. Bilo je pač težko slovo. Z dostojanstvom toploto je župan spregovoril svoje poslovilne besede. Da je kraj ob prejem obisku obilju bil Sloveniji svoje najboljši oficirje in je res postal najodličnejša — Tripkovića. S Korosko je debutiral, kot organizator vojske gradil, kot posredovalec med vojsko in narodom postavil obzidja, varna

pred vsakim. Vse je dosegel z gorko ljubeznijo do zadnjega vojaka in s prav tako vročo ljubeznijo do naše zemlje in naroda, ki ga je vzljubil, da je ločitev pretežka in se poslavljamo od njega z željo, naj ne pozabi teh let dela med nami.

Orjaski junak-slavljenec je trčil, a kakor da bi bila v čašo kanila grenka kaplja, je tudi on z drhtečim glasom odgnil svoje simpatije do Ljubljane in dežele, ki ga iz nje kliče dolžnost. Poudarjal je priateljske vezi med meščanstvom in vojsko, iz tistih širokih z redovi pokritih prs se je pa izvil vzklík: *Voleo sam vas svojom dušom in srcem* — nikdar vas nisem ločil od drugih in dovolite mi samo še to, da dvignem čašo v dobro Slovenije, za velik napredek Ljubljane pod vodstvom tako srečno izbranega župana, podžupana in občinske uprave: Ziveli Ljubljanečani!

Vršilec dolžnosti bana g. dr. Pirkmajer je izrekel zahvalo županu, ker je omogočil priliko, da se tudi on v imenu dravske banovne poslovi od slavljence, odličnega poznavalca naših razmer in ljubljence vsega prebivalstva, nato je pa podžupan g. prof. Jarc v daljšem govoru omenjal razlike med avstrijskimi in jugoslovanskimi oficirji, ki niso junaki salonov, pač pa najvestnejši delavci v kasarni. Zlasti pa prevažni sodržniki pri posrednem napredku naroda, zato sta danes tudi vojska in narod eno. Podžupanova napitnica vojaki in oficirjem je bila sprejeta z največjim navdušenjem.

V poetično vznemelenem govoru je podstarosta SKJ g. Gangl nazdravil bratstvu vojske in sokolstva, obč. svetnik g. Orehek za Streljačko društvo, starosta jugoslovanskih gasilcev g. Turk pa v imenu 40.000 članov gasilske zveze, ki se jih danes odpelje zastopat na internacionalni gasilski kongres na Dunaj.

Gospod divizionar se je za izraze simpatij zahvalil z najprijetnejšimi zagotovili, da mu leta v Ljubljani ostanejo v najlepšem spominu — ali srce ga je zadržalo da še ostal.

Tedaj je pa razvelj plamteče navdušenje predstavnik novinarjev g. Terseglaš pravo himno armadi kot nepristranski nositelj narodnih idealov, da je bilo vihar aplavza mogoče ustaviti edino le divizionarju g. Tripkoviću z najlaskavejšo pohvalo naše žurnalistike kot nositeljice soglasnosti med vojsko in narodom.

Z županom pod roko se je divizijski general g. Tripković poslovil od vsakega posebej in stisnil še zadnjič vsem roko.

Dolga vrsta govorov mu je sledila, tako tehničnih in zgoščenih po vsebini, da se novinarji niso smeli več smatrati za vsakdanje poročevalce, temveč so s ponosom občutili resnost ur kot kronisti in priče zgodovine.

Ves večer je mirno sedel in tehtal besede in sodel najvišji sodnik v banovini. In od besede do besede so bile vedrejšje njegove nezmotljive oči, jasnejše je postajalo njegovo visoko čelo in iz globlin pravice je v radosti razglasil sodbo, da je bodočnost naša zagotovljena in srečna z geslom na praporih naše vojske!

Še eno palačo zgrade

Še letošnjo zimo prično kopati temelje za palačo vseučiliške knjižnice

Ljubljana, 15. oktobra.

Državna študijska knjižnica se počasi oživlja. Visokošolci so se že vrnili s počitnic in kolikor jih je filozofov, prav radi hodijo na Poljane, škoda, da je čitalnica tako tesna. Komaj za 24 čitateljev je v njej prostora.

V študijsko knjižnico so naši študentje že od nekdaj radi zahajali. Za časa bibliotekarja Likawetza l. 1847. je znašalo število čitateljev 10.000, potem ko je padlo za 2000, ker so študentje stopili v narodno gardo in so prebili prosti čas rajši v gostilnah in strazarnicah kakor v biblioteki.

Študijska knjižnica je za zagrebško univerzitetno knjižnico druga največja in najbogatejša knjižnica v državi — ima okoli 150.000 knjig. In vse to bogastvo je nakopičeno v gimnaziji na Poljanah v skladiščih od prizemlja do podstrešja v tkz. stolpnem sistemu!

Trajalo je par sto let, da je biblioteka zavržala današnji obseg. Ko je n. pr. cesar Jožef II. odpravil samostane, so prešle samostanske biblioteko v drugo last. Tako je knjižnica dobila dragocene knjige iz knjižnice Kartuzijancev iz Bistre; mimo teh se knjige iz drugih samostanov. Mnogo knjig so darovali privatniki. Okoli leta 1845 je štela knjižnica že okoli 35.000 knjig. Prvi bibliotekar je bil Franc Wilde. Za njim so se vrstili prof. Lieb, Kallister, Matija Cop, Prešernov prijatelj, ki je zlasti stremel za tem, da dobi knjižnica slovanske knjige, Likawetz, Kastelic, dr. Muys, Stefan, Pintar in dr. Zigon. Sedaj je upravniki knjižnice dr. Šleibinger.

Ker je biblioteka v začasnih prostorih in je bila letna dotacija zelo majhna — biblioteka je dobivala letnih 10.000 Din za nabavo in vezavo knjig, je bil položaj biblioteko vedno bolj kritičen. K sreči je sedaj zagotovljena biblioteka palača — stala bo v eni vrsti z univerzo na križišču Gosposke ulice in Novega trga — tako da so odpadle pereče skrbi za njen obstoj.

Narčte za palačo dela prof. mojster Plečnik. Ima navado, da o svojih načrtih molči, dokler niso končane vse priprave.

Zaenkrat se ve le toliko, da pošljejo načrte v kratkem v Beograd in da bodo pričeli še letošnjo zimo kopati temelje za palačo, spomladi pa da jo prično graditi. Letos so zvišali dotacijo za nabavo knjig in za vezavo — znaša celih 70.000 Din. S tem denarjem se da že nekaj napraviti. Knjižnica kupuje predvsem one znanstvene knjige, po katerih je največ povpraševanja.

V knjižnico zahajajo poleg naših visokošolcev tudi literati. Nekateri — mlajši si pustijo donati cel skladovnice knjig, tako da smemo upati vsaj na obilno setev.

Radioprogram

Četrtek, 16. oktobra.

12.15: Plošče (plesna glasba, slovenska glasba). 12.45: Dnevne vesti. 13: Cas, plošče in borza. 17.30: Otroška ura, ga. Brijelečeva. 18: Koncert radio orkestra. 19: Prof. Mirko Rupel: Sbrhorvaščina. 19.30: Pero Horn: Vzgoja otrok. 20: Prenos iz Prage: Simfonični koncert. 22: Časovna napoved in poročila. 22.15: Laska glasba. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 17. oktobra.

12.15: Plošče (opera): Čarostrelec, orkestralna glasba. 12.45: Dnevne vesti. 13: Cas, plošče in borza. 18: Koncert radio orkestra. 19: Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. 19.30: Gospodinska ura, gđ. Cilka Krekova. 20: Sportna ura, predava g. Drag. Ulaga. 20.30: Prenos iz Beograda. 22.30: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 18. oktobra.

12.15: Plošče (mešan program). 12.45: Dnevne vesti. 13: Cas, plošče in borza. 18: Kartuzijska Pleterje, predava g. Pirnat. 18.30: Plošče. 19: Ga. Orthaber: Angleščina. 19.30: Aktualna ura (100letnica berlinskega muzeja). 20: L. M. Skerjanc: O mojstrskem dirigentskem tečaju v Baslu. 20.30: Samospeli ge. Bernot-Golobove. 21.15: Dvoboj na harmoniki: Kokalj-Magister. 21.45: Hawai jazz. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Beseda o naših pevskih zavodih

Zdaj, ko je pouk petja na šolah obvezen, je začelo zanimanje zanj poje tati

Ljubljana, 15. oktobra.

Od treh stopenj pevskega pouka je prevzela država v svojo oskrbo prvi dve stopnji.

Na osnovni šoli je pri nas pevski pouk obvezen že od l. 1862., na drugi stopnji pa šele nekaj let, in sicer na meščanskih šolah in realnih gimnazijah. Že v Avstriji smo se pevski učitelji trudili, da se uvede v srednjih šolah obilgaten pevski pouk. Uduženje glasbenih učiteljev je v našem ministruvstvu pritiskalo, da se petje obilgato poučuje, da dobe premnogi glasbeni učitelji stalni zaslužek. Kar nas je bilo učiteljev iz veselja in ljubezni do petja, smo bili navdušeni za stvar, ker smo pač upali, da se bo petje potem bolje gojilo in razvijalo. Danes vidim, da sem se hudo zmotil, kajti sedaj, ko je pouk petja obilgaten, je zanimanje zanj veliko manjše in petje veliko slabše. Namesto petja se goji predvsem teorija. Sistematičnega petja na II. stopnji, petja po notah eno-, dvo- tro- in četverglasnih pesmi, — ni. Pouk solopetja je pa prejel k svojemu razvoju. Poučuje se na glasbenih zavodih in tudi po privatnih pevskih učiteljih.

Ze od mladih let sem gojil petje iz veselja do stvari. Ljubezen do glasbe mi je vcepila moja blaga mati, navdušena pevka iz Blaž Potočnikovih časov, ki je srkala svojo narodno navdušenost iz viharne revolucionarne dobe l. 1848. V naši hiši ni bilo blagostanja, a odmevala je lepa slovenska pesem. Naša sredstva so bila ob pokojnini 30 gl. skromna, vendar pa je mati skrbela, da smo dobili otroci tudi potrebno glasbeno izobrazbo. Veliko lepega sem slišal za svojih vseučiliških študij — z vstopom v profsorsko službo sem pa vstopil v krog slovenskih pevcev. Ze tedaj sem po svojih izkušnjah z Dunaja zasnoval reorganizacijo pevskega pouka. Kot gimnazijski profesor sem začel poučevati petje na I. državnih gimnazijah v Ljubljani, kjer sem bil suplent. Da ni ne bi kak kruhoborec očital, da nimam kot profesor pravice poučevati petja, sem se odločil, da si preskrbim tudi komisionalno potrdilo o svoji glasbeni sposobnosti. Na podlagi potrdila dunajskega konservatorija in laskavega izpovedala g. M. Hubada sem bil dopuščen k državnemu izpitu iz glasbe. Pri izpitu sem dobil od eksaminatorja dr. Gänsbacherja, priznanega nemškega pevskega pedagoga, nad vse laskavo priznanje o svojem znanju in sposobnosti. Povabil me je namreč na svoj dom in mi v spomin na izpit podaril zvezek svojih pesmi z lastnorodno pisanim priznanjem: »Dem Stimmbegabten und talentvollen jungen Sänger Prof. Dr. P. Kozina zur Erinnerung. Wien, 28. IV. 1910. Dr. Josef Gänsbacher.« Ta izredna pohvala mi je potrdila, da je moje petje pravilno, obenem sem se pa čutil tudi dolžnega, da ponudim svoje znanje matici slovenske glasbe, Glasbeni Matici. Pa koliko razočaranje! Dve leti sam bil tiskan začetkom leta na lepakih kot učitelj solopetja, a učenca mi niso dodelili nobenega. Šele l. 1919. sem prejel povabilo in prošnjo, naj sprejemam 12 tedenskih ur solopetja, a že drugo leto sem opazil po učencih, ki mi jih vodstvo dodelilo, da ne piha meni prijazen vetrič, in zato sem se osamosvojil. Ah, to je bila križeva pot, preden sem dobil oblastno priznanje za svojo pevske šole! Dolga leta so trajale zakulisne intrige, dokler nisem leta 1924. dobil oblastnega dovoljenja.

Moj prvotni namen, gojiti pevski pouk na vseh treh stopnjah, se mi je izjalovil zaradi nedostatnih prostorov in zaradi pomanjkanja časa. Materiala mi ni manjkalo, ker se je že na prvi časopisni oglas prijavilo zadostno število učencev. Moj ideal je bil, in je še danes, vzgoja pevcev od prvega početka pa do popolnega pevca. Pouk bi trajal tri leta na osnovni stopnji, tri leta na srednji in po pavzi mutacije še 5 do 6 let solopetja. Do sedaj omenjeni šolski pouk pa še nikakor ne zadostuje za naše praktične glasbene potrebe. Imeti bi morali še specialne pevske šole, in sicer šole za pevske učitelje, šole za pevce pevskih zborov in končno operno pevske šole. Za obiskovalce šole za pevske učitelje je predpogoj že zadostno obvladovanje glasu. V to šolo spadajo vsi, ki imajo pozneje v svojem poklicu opraviti s pevci. Predvsem so to bodoči učitelji petja na srednjih in meščanskih šolah, bodoči pevci vodje naših zborov in prav gotovo tudi operni kapelniki. Vem, da se slednji ne ujemajo z mojim naziranjem, češ, da tisti, ki pride k operi, že mora biti pevec. Prav lepo, a vendar zapade mnogo dobrih pevcev v grde pevske manire, mnogo zdravih glasov prežgodaž onemore in lepo število lepih glasov ostane nerazvitih le zaradi pevskega neznanja korepetitorjev in kapelnikov. Ta šola mora biti priključena velikemu glasbenemu zavodu, kjer imajo bodoči učitelji petja priliko, se praktično vaditi v svojem bodočem poklicu. Da zavzema pedagoško vprašanje v tej šoli eno prvih mest, menda ni treba še posebej poudarjati.

Šola za pevce naših zborov ni prav nič manj potrebna ko šola za učitelje. Teoretičnega znanja je treba pevcu bore malo, tem več pa praktičnega.

Potrebo take pevske šole sem propagiral že v tistih časih, ko sem bil pevovodja v Zvezi pevskih društev in pri Ljubljanski pevski župi, a našel sem gluha ušesa, češ, tega ni treba. Nekaj let pozneje sem bil namestnik, ali bolje rečeno, pomočnik pevovodje enega najuglednejših zborov v Sloveniji. Kot takemu so mi dali nalogo preizkusiti sopran in alt pred javnim nastopom. Rezultat preizkušnje je bil porazen. 32 pevk je bilo teoretično in praktično nesposobnih. Bili so pravi pevski analfabeti. Note so jim bile nepotrebne balast, ker bi jih tudi lahko držali narobe. V pesmih, ki so bile do skrajnosti premele, niso mogle posamezne pevke niti držati svojega glasu. Da bi altistka sama pela s sopranistko v preprostih tercah, na to so se mislili ni bilo, in zopet sem nujno nasvetoval »šolo za zbor«, a zopet so bile, na žalost, oči siepe, ušesa pa gluha.

Od tega časa so minila leta in prej slepi so izpregledali. Večina ljubljanskih zborov je ustanovila za svoje člane pevske šole. Da, še več! Pevski zbor Glasbene Matice se ni ustrašil stroškov in je izdal svojo pevske šole za zbor. Zal, pa so vsi zborovodje smatrali, da primanjkuje pevcem teoretičnega znanja, v resnici pa niso imeli potrebnega praktičnega znanja. Navdušenje za pevske šole je bilo splošno, a zaradi teoretiziranja se je navdušenje prav kmalu poleglo in danes smo zopet tam, kjer smo bili. Ljubljanska pevska društva imajo danes zopet svojo pevske organizacije. Ali bi ne kazalo, da ustanovi Ljubljanska pevska župa za vse ljubljanske zore pevske praktično šole? Današnji pevci ljubljanskih zborov niso kos nalogi, katere stavi nanje sedanja produkcija in naraščaju vseh zborov je šola nujno potrebna.

Prof. dr. Kozina.

Nova poslopja in drugo

Poedini mestni uradi že pridno pripravljajo poročila za proračun za l. 1931. Novi proračuni bodo obravnavali v najkrajšem času, ker ga hočejo sprejeti še pred novim letom.

Po uradni statistiki uvozijo v Ljubljano dnevno okoli 17.000 litrov mleka. Od te količine ga uvozijo producenti strankam na dom okoli 8000 litrov, prekupčevalci nad 4000, ostalih 5000 pa mlekarne. O tem, da bi se uredila tudi v Ljubljani trgovina z mlekom, je že večkrat poročalo naše časopisje. Pred meseci je bila sprožena misel, da bi se trgovina z mlekom koncentrirala in ustanovila centralna mlekarica, ki bi preskrbovala mesto z mlekom. Korist od nje bi imeli konsumenti in producenti. Konsumenti bi dobivali mleko ceneje, producentom pa bi ne bile delovne moči več odtegnjene domačemu gospodarstvu (dosegaj skoro celo dopoldne). Akcija zdaj počiva ker je bilo premalo zanimanja za njo.

Poleg nujno potrebnih stavb, o katerih smo že poročali, kakor o mrtvaški veži, šoli za severni del mesta (Bežigrad) so med drugim neobhodno potrebne tudi naslednje zgradbe, ki so že tudi v programu mestnega gradbenega urada: zgradba deklishe šole za Šentpetersko predmestje in Ud. mat. naprava novega magistratnega poslopja na Vodnikovem trgu, preskrba prostorov za mestni muzej in galerijo, zgradba javnih stranišč (pri glavnem kolodvoru, pred kavarno »Evropa«, v Šiški), nova ljudska kopel in zgradba nove tbožnice. V Ljubljani se bo po tem takem še mnogo gradilo.

Zanimivo je, da ima občina po zakonu, objavljenem v »Uradnem listu« 21. oktobra 1924., dolžnost zgraditi do l. 1932. infekcijsko bolnico z najmanj 60 posteljami.

Obrt v dravski banovini

Kakor v trgovini, se občuti kriza tudi v obrtniških krogih. Kaže se predvsem v poimenanju naročil. Na deželi povzroča pomanjkanje dela in zaslužka splošno oslabitev kupne moči kmetia, ki je zlasti za kovinarke, lesne in oblačilne stroke glavni odjemalec. Mehanizacija prometnih sredstev izpodriva konjsko vprego in izpodkopava obenem kovaško in sedlarsko obrt v čevljarski in krojaški stroki se čuti poostren pritisk tovarniške konkurence, ker tudi že kmetstvo ljudstvo posega vedno bolj po tovarniških oblačilnih izdelkih. O nekoliko boljši zaposlitvi vsaj v mestih in v večjih krajih se da govoriti edino le pri mizarjski stroki in pri gradbenih obrti. Gradbeno podjetnost ovira znatna podražitev gradbenega materiala. Poostrene medsebojna konkurenca pritiska na cene, da je mnogokrat delo komaj še rentabilno. Legalni konkurenci se pridružuje ravno v gospodarsko šibkejših strokah nelegalna konkurenca šušmarjev. Pomanjkanje dela in zaslužka se pridružuje na drugi strani nezmožna davčna obremenitev.

Iz težkega gospodarskega položaja si skuša obrtniško pomagati s tem, da omejuje dotok naraščaja, da z vsjo silo nastopa proti šušmarstvu in da skuša odbržati boljše cene svojim izdelkom. V nekaterih strokih tudi dviga kakovost in ceno svojih izdelkov s tehnično izpopolnitvijo in moderniziranjem delavnice.

Kljub vsem težkostim naše obrti napredujejo. Gibanje obrta v zadnjih tromesečjih kaže 2100 prijav in 1247 odjav. Prirastek, ki je znašal v prejšnjih tromesečjih 770, znaša sedaj 853 ali 4,3%. Zanimivo je, da se največji del novih prijav nanaša na krojašstvo in šivilske obrti, prevažanje z avtomobili ter na kovače in mizarje. Iz tega bi se dalo sklepati, da je položaj v pretežnem delu obrtniških panog ugodnejši kot pri trgovstvu, čeprav so se pri produkcijskih obratih tudi tu vršile redukcije pomožnega delavstva. Našim obrtnikom je treba zato vedno intenzivnejše skrbeti za

nove vire zaposlitve in paziti, da se sposobnost in kakovost njihovih izdelkov čimbolj dvigneta, produkcijski stroški pa še bolj znižajo.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 15. oktobra 1930. Katoičani: Terezija; pravoslavni: 2. oktobra, Kiprijan.

DANASNE PRIREDITVE.

Drama: Mladotletje E.

Opera: Madame Butterfly. B.

Kino Matica: Tango ljubezni.

Kino Ideal: Pahljača lady Wintermere.

Kino Ljubljanski Dvor: Polnočni sofer.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Bohinc, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta, dr. Kmet, Dunajska cesta.

Naši priredoslovci

V četrtek, 3. t. m., je imela prirodoslovna sekcija Muzejskega društva za Slovenijo svoj prvi redni sestanek. V krasni in prostorni novi predavalnici, ki dela vso čast Mineralošemu institutu naše univerze, se je zbralo mnogo občinstva, zlasti tudi dijaštva, ki sta ga privabili obe temi napovedani predavanji. Predsednik sekcije, g. prof. dr. Hadži, je dal po kratkem pozdravu besedo g. prof. dr. Hinterlehnerju, ki je v skoro eno uro trajajočem zanimivem predavanju obrazložil pomen geološke preiskave terena, kjer se naj postavi tako težka hiša, kakor bo ljubljanski nebotičnik. Razložil je način in uspeh vrtnanj, delo v rovih, pojasnil problem vodnjaka, ki so ga odkrili blizu voga Dunajske ceste in Gajevce ulice. Ta vogal, kakor se je zdel negotov, pa vendar ne more biti ovira moderni tehniki, ki bo premagala tudi tam terenske težkote in postavila nebotičnik na trdna tla. Predavanje so pojasnjevala risbe in načrti ter ličen model palače Ljublj. kreditne banke in nebotičnika, ki ga zida Pokojniški zavod. V zanimivo diskusijo, ki se je razvila po predavanju in ki je prinesla marsikatero razjasnitve, je posegel z daljšimi pripombami tudi naš mladil paleontolog g. dr. Rakovec.

Po končani debati je povzel besedo g. notar dr. Hafner ter nam v pietetnem govoru obrazložil pomen dela umrlega dolgoletnega člana Muzejskega društva g. odvet. A. Bulovca. Pokojnik je bil navdušen naravoslovec, ki se je posebej pečal z biologijo metuljev, katere je vestno gojil in opazoval. Zal nam pa ni zapustil nobenih zapiskov in le malo zbirko, ki nima velike znanstvene vrednosti, ker manjkajo podatki. Navduševal je vsakogar za opazovanje narave in s tem vršil ogromno važno propagandno delo za populariziranje naravoslovnih ved. Sestanek je zaključil zopet g. prof. dr. Hadži, ki se je zahvalil g. predavatelja ter občinstvu, ki bo, kakor upamo, ohranilo svoje zanimanje tudi za nadaljnje sestanke prirodoslovne sekcije Muzejskega društva. Prihodnje predavanje bo predvidoma prvi petek (7.) v novemburu t. l.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Lz gledališke pisarne

DRAMA.

Ljubljanska drama vzprizori v sredo, 15. t. m. Leonid Andrejevo dramo »Mladotletje« v premijerski zasedbi in režiji g. ravnatelja Pavla Golie, za abonente reda E. Drama se odlikuje po svoji globoki občuteni vsebini, snov je zajeta iz dijaškega življenja ter nam predstavlja tipično rusko življenje. Zbor poje tudi več znanih ruskih popevk.

Friderik Schiller: »Razbojnik«. Klasična drama, ki je v raznih dobah tolikokrat napolnila naše gledališče, pride zopet na dramski oder, tokrat v popolnoma novi obdelavi. Prevod je napravil pesnik in urednik Fran Albrecht, režiser pa je obdelal to klasično petjejanjsko igro prof. Šest. Glavne vloge so sledeče zasedene: vladajočega grofa Moora igra g. Bratina, sina Karla g. Levar, Franca g. Zeleznik. Amalija je ga. Šaričeva; Libertini, poznejši razbojnik so gg. Kralj, Cesar, Kaukler, Potokar, Skrbinešek, Sanein in Jan. Plemiškega bastarda Hermana igra g. Jerman, komisarja g. Plut in starega služabnika Danijela g. Lipah. Letošnja premijera bo v soboto, dne 18. t. m. ob 20. uri v ljubljanski drami. Premijera se vrši izven gledališkega abonmaja.

OPERA.

Danes se poje prekrasna Puccinijeva opera »Madame Butterfly« z go. Zlato Gungjenac v naslovni partiji. Odlična pevka je imela koncem lanske sezone v tej ulogi popoln uspeh. V partiji Pinkertna nastopi prvič g. Marčec, konzula Sharplessa poje g. Janko. Suzuki — ga. Kogej, Bonza — g. Zupan, Gora — g. Šimončič, dalje nastopijo gđ. Španova, gg. Perko, Sekula, Rus in drugi. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši za abonma B.

Simbolično.

— Glej, dušica, tu kličem pred teboj v prahu zemlje...
— Kaj poveš! Saj sem davi pometala.

K. E. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

Bilo bi pa napačno misliti, da je razmišljaj Peter o vsem tem pod vplivom strahopetnosti. Ne, samo malo iz ravnotežja ga je bila spravila deloma lakota — od prejšnjega večera ni namreč ničesar jedel, a po nočnem izletu se je njegov želodec itak zavidanja vredni tek še povečal — deloma pa položaj, v katerem se ni počutil nič kaj dobro. Bilo je jasno, da se z Jeanno ne moreta večno potikati po hotelu. Tu in tam so se že čuli glasovi, ki so pričali, da se hotel polagoma prebujal. Vsak hip se je mogel kdo pojaviti na hodniku in opaziti ga. Kaj bi dejali ljudje, če bi ga videli čepeti za omaro? Peter je imel sicer dobre živce, toda groza ga je bilo misli, da bi moral v tem suknjiču, v modrih hlačah, brez srajce in neobrit razlagati nevernemu ravnanju hotela ali radovednemu gostu, kdo je. Želel je seveda, da bi se Jeanne malo poživela.

Končno, po dolgem čakanju, ki se mu je zdelo cela večnost, čeprav je trajalo komaj šest minut, ga je obšlo tako silno hrepenenje po gibanju, da se ni mogel več premagovati. Previdno je zlezal iz svojega skrivališča, splazil se je k vratom sobe in nastavljal uho na nje. Toda vrata so bila tako debela, da je slišal samo nerazumljivo mrmranje. Vrvanost se je in v naslednjem trenutku, so se začeli koraki. Nagli, trdi koraki, vmes pa živžiganje. Nekdo je prihajal po hodniku.

Peter ni izgubljal časa. Skočil je nazaj za omaro v svesti si, da žal ne bo mogel več dolgo ostati skrit. Bilo je izključeno, da bi ga prišlec ne opazil. Petra je oblival pot. Zaman je razmišljaj, kaj odgovoriti neznancu, ki se bo zdaj zdaj ustavil pred njim.

Toda neznanec ni šel mimo omare. Petru so se od strahu tresla kolena. Slišal je, kako se koraki bližajo in postajajo preteče glasni. Naenkrat so pa utihnili. Nekje so se odprla in zopet zaprla vrata. Nastala je tišina.

Peter je stal nekaj časa kakor vkrpan — toda dolgo ga ni držalo za omaro. Nedvomno je bil namenjen prišlec v Hopperjevo sobo. Dalo se je torej domnevati, da ni mogel biti nihče drugi nego Gibbs, ki se je vračal tako kmalu iz kopalnice. V tem primeru je bila seveda Petrova dolžnost priskočiti Jeani na pomoč. To je tudi hotel storiti, čim so utihnili koraki na hodniku. Toda prišel je samo do vrat, ko mu je šinila v glavo nova misel. Jeanne je dejala, da ga pokliče, če bi ga potrebovala. Toda doslej se ni oglasila. Nastala je tihota.

28

vil je torej znova uho na vrata in znova slišal samo nerazumljivo mrmranje. Zdelo se je, da je ostalo v sobi po Gibbsovem prihodu vse po starem.

Peter ni vedel, kaj početi. Gladil si je brado in razmišljaj. Bil je trdno prepričan, da Gibbs in Hopper v bistroumnosti in odločnosti daleč zaostajata za Jeanno. A to, da ga ni poklicala na pomoč, je bilo najboljši dokaz, da se v njenem o nji ne moti. Morda si je izmislila nov tehten razlog ali grožnjo, da dobi sliko. In če je baš na tem, da doseže svoj cilj, bi jo samo motil s svojim prihodom. In tako se je stisnil k vratom in pritisnil uho na nje. Če bi ga v nujni sili poklicala, bi bil vsaj pri rokah.

Sam ni prav vedel, kako dolgo je čakal. Toda zdelo se mu je, da je minila najmanj ena ura, predno se je začel skozi vrata Hopperjev glas. ... Trenutek, prosim, Gibbs. Nekaj bi rad govoril z vami — zunaj. Peter je od presenečenja kar odskočil.

Že drugi v desetih minutah je Peter tako sprotito odskočil, da bi se lahko pomeril s poljubnim članom ruskega baleta. Stori je to v sili, ker ni bilo druge pomoči. Komaj se je skril za omaro, so se vrata odprla in na hodnik je stopil Gibbs, za njim pa še Hopper.

Peter se je stisnil k steni in zadržal sapo. Razumel je vsako besedo njunega pogovora, kajti stala sta tako blizu njega, da bi ju lahko slišal v rebra, če bi bil iztegnil roko iz svojega skrivališča. K sreči ga to ni mikalo, kajti nekakšen šesti čut ga je svaril, naj se ne gane. In tako je stal nepremično in napeto poslušal.

— Cujte, Gibbs, — je godrnjal Hopper, — kako ste mogli dovoliti, da je vama to dekle sledilo?

— Dovoliti, da mi je sledilo? — je ponovil Gibbs ogorčen nad nezasluznim očitkom. — Kaj mislite, da sem vedel, da jo nosi vrag za menoj? Ko sem odhajal, ni bilo nikjer žive duše. Vem prav tako malo kakor vi, od kod se je dekle vzelo.

— Hm. No, naj se je že pojavila, kakor se je hotela, zdaj je tu in če je hitro ne spraviva s poti, nama utegne napraviti mnogo sitnosti.

— Kaj bi nama mogla storiti? Saj nima dokazov in vsak človek bo verjel prej nama nego nji, posebno še, če slika dobro skrijeva.

— Morda, toda kljub temu bi naju spravila v zelo mučen položaj, če bi opozorila policijo. Morala bi si izmisliti kdove kaj, a jaz ne znam tega več tako dobro kakor nekoč. Preostaja nama samo en izhod iz zagate.

— In sicer?

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Gustav Bauer pred poroto

V ponedeljek sta bili zaslišani Bauerjevi ljubici. — Protislovja v izpovedbah prič

Porotna obravnava proti dunajskemu trgovcu Gustavu Bauerju, ki je obtožen umora Katarine Fellner, se nadaljuje. Senzacija obravnave v ponedeljek je bilo zasliševanje obeh Bauerjevih ljubic. Zanimanje občinstva je bilo tako veliko, da je bila sodna dvorana nabito polna in da je stala množica radovednežev tudi po hodnikih, čeprav je sodišče odredilo, da se dostop k obravnavi omeji. Najprej so zaslišali več prič, sprevednikov na železnici, na cestni železnici in v avtobusih. Pri konfrontaciji z Bauerjem je spoznala samo ena priča v obtožencu moža, ki se je izprehajal z damo po živalskem vrtu v Lainzu.

Med splošno napetostjo je prišla v sodno dvorano natakarka Agata Mayer iz Innsbrucka. Njo je Bauer snuvil dva dni pred umorom. Z Bauerjem je imela ljubavno razmerje celih 8 let. Pisal ji je pogosto, ona mu je pa odgovarjala bolj redko. Snubil jo je trikrat zapored, toda njegovih izjav in obljub ni vzela resno, ker je opetovano trdil, da ni za zakonsko življenje in da se ne misli oženiti. Končno je pa pristala, ker ji je oče umrl in je ostala sama. Bila je prepričana, da ji želi Bauer samo dobro in da ga ne mika njen denar.

Sestra glavne priče Deckerjeve, Filipina Müller, mlada vdova, je izjavila, da se je seznanila z Bauerjem pri svoji sestri. Zahajali so v gledališče in hodili na izlete. Ve tudi, da je Bauer podaril njeni sestri dve zlati verižici in da je bil v juliju 1928 zaradi slabih kupcij zelo potr. Končno je nastopila glavna priča Deckerjeva, prokuristka tverde Decker. Z Bauerjem se je seznanila l. 1913 v Millstadu, občevala sta do vojne, med vojno se nista sestajala, pač pa sta obnovila razmerje zopet leta 1927. Hodila sta v gledališče in na izlete, a predlanskim sta bila tudi v nekem francoskem letovišču, kjer sta ostala 14 dni, potem se je pa odpravila ona v Pariz. Bauer ji je podaril dragoceno uro in uhane. Nekaj dni pred odhodom v Berlin je Bauer povedal, da je v Lainzu umorjena ženska njegova znanca. V Lainzu je bila Deckerjeva z njim petkrat.

Potem je bil zaslišan učitelj Huber, ki je prišel k zagovorniku in mu povedal, da je bil 17. julija 1928 v bolnici, kjer je bila rojena njegova nečakinja. Nenadoma je nastala nevihta in mnogi so se zatekli pred nalivom na vrt bolnice. Med njimi je opazil Huber moža, ki je bil močno podoben enemu

njegovih sorodnikov. Ko so pa prišli dunajski listi pozneje slika obtožnega Bauerja, je učiteljeva soproga takoj vzklila, da je to dotični možev sorodnik. S tem naj bi bilo dokazano, da je bil Bauer 17. julija 1928, torej na dan umora Fellnerjeve, v bolnici pri svojem bratu in da torej umora ni mogel izvršiti.

Senzacija popoldanske obravnave je bil nastop glavne priče šoferja Singerja, ki je docela odpovedal. Pred dvema tednoma se je bil prijavil policiji, češ da je vozil usodnega dne Bauerja z neko damo v Lainz. Med potjo je pa nastala nevihta in kmalu je odpeljal Bauerja vsega premočenega nazaj v mesto. To prvotno izjavo je pa Singer preklinal in izjavil, da je vozil Bauerja večkrat z Deckerjevo na izprehod, da se pa ne more spomniti, da bi bil usodnega dne peljal obtoženco z neko damo.

Volga rednica ribičev

Ustje Volge in prilagajoči del Kaspiškega morja, kjer je voda globoka samo nekaj metrov, je prava obljudjena dežela ribičev, kajti toliko rib, kakor tu, ni nikjer na svetu. Povprečno nalove v ustju Volge vsako leto 380 do 450.000 ton rib, kar je rekord, če pomislimo, da je ribolov omejen razmeroma na neznaten prostor. Ob dolgi norveški obali nalove vsako leto do 430.000 ton rib, od teh 300.000 ton samo slanih. Škotski ribiči so nalovili s. 1924, ko je bil ribolov izredno bogat, 470.000 ton slanih. Seveda se pa norveška in škotska obala ne dasta primerjati z malim ustjem Volge in neznatnim nelom prilagajočega Kaspiškega morja.

Ribno bogastvo Volge se da pojasniti samo z izobiljem hrane, ki jo nudi ta ogromna reka ribam proti izlivu v Kaspiško morje. Volga je dolga 3689 km in teče skozi prostrano, večinoma rodovitno pokrajino. Spomladi in v začetku poletja naraste Volga za 15 ali še več metrov, voda se razlije po rodovitni nižini in odnaša s seboj ogromne množine rastlinske in živalske hrane. Večina te, ribam zelo dobrodošle hrane, pride do Kaspiškega morja. Ker je Kaspiško morje razmeroma mirno, se meša sladka rečna voda s slano morskovo zelo počasi. Sladka voda stoji v delti in ob prilagajoči morski obali.

Poleg te hrane pa prinaša Volga s seboj neprestano mnogo hrane. Kako ogromna je matuška Volga, je razvidno

iz tega, da privali v normalnih razmerah vsako sekundo 60.000 kubičnih metrov vode v morje. Voda iz Volge zalije dnevno 2500 kvadratnih kilometrov do višine 2 metrov. Voda v Volgi ima poleg 26 do 28 stopinj C in ker je v nji kot rečeno mnogo živalske in rastlinske hrane, se počutijo ribe zelo dobro. Zato ni čuda, da jih je toliko in tako raznovrstnih. Slanikov nalove v Volgi vsako leto 450 milijonov ali 150.000 ton. Slanikov je v Volgi toliko, da jih ostane ob izlivu v pesku in blatu stotisoče mrtvih, ko voda pade. V Volgi je pa tudi mnogo sladkovodnih rib, ščuk, karpov itd. Volga odnosi Kaspiško morje sta znana tudi po najboljšem kaviarju.

Nosečo ljubico zadavil

Lani pozimi je prišel v bolnico usmiljenih bratov v Valtice na Češko-slovaškem maser Rihard Kirš lečit svojo pljučno tuberkulozo. V bolnici se je sestal s služkinjo Amalijo Wimmerjevo, katero je že od prej poznal. Ko je letos v januarju zapustil bolnico, je ostal kar v Valticah in ljubavno razmerje s služkinjo se je nadaljevalo. Wimmerjeva je bila stara 30 let, bila je skromna, marljiva in poštena. Služila je v bolnici že 11 let. Kirš ni imela rada, hodila je z njim samo zato, ker je neprestano lažil za njo tako, da se ga ni mogla iznebiti.

20. marca zvečer sta šla v bližnji gozd na izprehod. V gozdu je Kirš nekaj časa ljubimkoval z Wimmerjevo, potem je pa potegnil revolver in jo ustrelil v desno nogo. Bila je samo lahko ranjena, vendar je pa padla. Na tleh jo je zgrabil za vrat in zadavil. Po umoru je odšel v gostilno, naročil je jedi in pijače in ko se je najedel in napil, je še plesal z gostilničarko. Po polnoči je odšel na orožniško postajo in povedal, kaj je storil. Trdil je, da je hotel z ljubico umreti. V preiskovalnem zaporu je simuliral blaznost. V soboto se je moral zagovarjati pred poroto v Znojmu. Obsojen je bil na smrt na vešalici.

Izborna stenotipiska.

— Ste zmožni stenografije?
— Obvladam jo izborna, gospod ravnatelj. Ne znam sicer v tem jeziku pisati, pač ga pa gladko govorim.

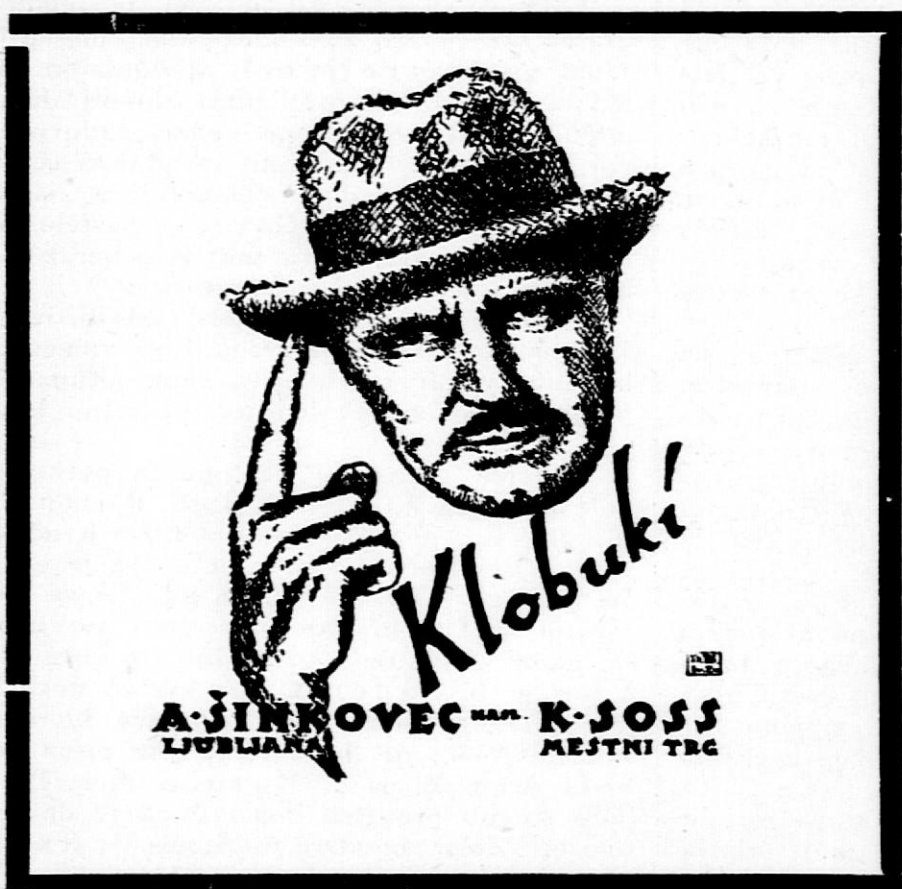
Previdnost.

— Oh, če bi vedel, kje bom umrl!
— Kaj bi pa imel od tega?
— Ne šel bi tja.

V restavraciji.

Natakar: Pričakovali smo vas že predvčerajšnjim, gospod doktor, pa ste prišli šele danes.

— To sem takoj spoznal, ko ste mi prinesli pečenko.

Klobuki
A. J. KROVEC K. SOSS
LJUBLJANA

NAJMODERNEJŠE VZORCE

ZAVES in PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veze najfineje in na ceneje

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

DALMATINOVA 13.

Entljanje, ažiuranje, predtiskanje takoj, »BRED« žepni robci komad 2 Din.

Zahvala

Vsem darovalcem šopkov in vsem, ki so spremili našo iskreno ljubljeno hčerko

Majdko

na njeni zadnji poti, izreka najsrčnejšo zahvalo

rodbina JOSIP-a CIUHA.

Dobro bizeljsko portugalko Din 16.—
sladek mošt Din 12.—

toči gostilna

„Pri fajmoštru“

SV. PETRA NASIP ŠTEV. 5.

Iščem družabnika

k dobro vpeljani trgovini s perutnino in jajci, event. od dam jo v najem. Lepi prostori za to obrt ter inventar; sem tudi kot strokovnjak na razpolago. Kdor se za to obrt zanima, naj pošlje naslov v upravo »Slovenskega Naroda« pod »Zaklana perutnina«.

2655

Sem samo pol človeka
ČE NIMAM DOBRE KAVE
DOBITE DNEVNO SVIŽE PRAŽENO LE
PRI TVR. B. MOTOH
LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

SPEDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.
Telefon interurban 2157.

81/T

Makulturni papir

leži à Din 4.—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

ZRACNO STANOVANJE

2 sobici, kuhinja, elektrika, vodovod, tramvaj, oddam takoj. Kje, pove uprava »Slov. Naroda« pod »Din 500«.

2642

TRAME

za stavbe po Din 260 do 320 m² nudim franko Ljubljana. Vprašanja na upravo »Slov. Naroda« pod »št. 2641«.

2641c

POZOR GODBENIKI!

Za zimsko sezono angažiram za kavarno prvovrsten trio (violina, klavir, čelo). Nastop čim prej. Ponudbe na: Božo Plahuta, Kranj, Narodni dom. 2644

2644

SPEČIJALNA DELAVNICA

za popravila in uglaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov — Josip Bajde, Gospodarska cesta 12 (v bližini Novega sveta) — se priporoča.

2640

ŠOFIRANJE

s sigurnostjo, da napravite izpit za poklicnega ali samovozarja, poučujem v dnevnih in večernih urah. — Vprašati takoj v Slomškovi ulici 27.

2656

Strojepisni pouk

se vrši vsaki dan zvečer od 6. ure dalje. Tečaj za začetnike in izveščance. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsaki dan od 6.— 8. ure zvečer. Christofov učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c 7/L.

2294

M. Geršak
Ljubljana

kupuje
suhe gobe
fižol in orehe po
najnižji dnevi ceni

NAJVEČJA IZBIRA BLAGA
ZA ŠPORT IN TURISTIKO PRI
A. & E. SKABERNĚ, LJUBLJANA

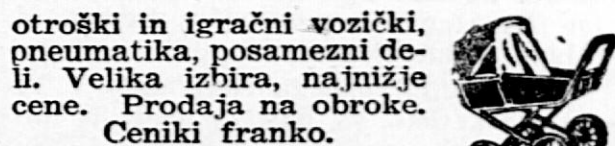
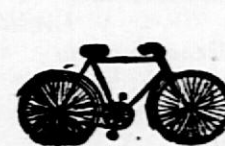
Lovske puške

floberte, browning pištole, pištole za strašenje psov, lov-ske in ribiške potrebščine ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar,

Ljubljana, Kongresni trg šte. 9

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji.

otroški in igračni vozički,

pneumatika, posamezni de-

li. Velika izbira, najnižje

cene. Prodaja na obroke.

Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov,

LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠTEV 4.